

عنوان مقاله:

نخبگان ایرانی و فعالیت های علمی و فرهنگی آنان در عثمانی (قرن نهم و دهم هجری)

محل انتشار:

دو فصلنامه جستارهای تاریخی، دوره 4، شماره 1 (سال: 1392)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسنده:

ولی دین پرست - استادیار گروه تاریخ، دانشگاه تبریز

خلاصه مقاله:

در این پژوهش، فعالیت های علمی و فرهنگی نخبگان ایرانی در عثمانی از آغاز شکل گیری دولت عثمانی تا اوایل قرن دهم هجری مورد بررسی قرار می گیرد تا نشان داده شود که فعالیت های علمی آنان چه تاثیری بر حیات علمی و فرهنگی عثمانی به جا گذاشت و در این دوره علمای سنت گرا چه واکنشی نسبت به عقل گرایان داشتند و نتایج آن چه بود. از دوره ایلخانان و حتی قبل از آن، ایران به عنوان کانون علمی محل ظهور علمای بزرگی در فقه، کلام و علوم نقلی بود. قاضی بیضاوی، عضالدین ایجی، فخر رازی و زمخشری نمونه ای از این علما هستند. با شکل گیری دولت عثمانی، تفکر حاکم بر مراکز علمی آن سرزمین تحت تاثیر افکار و اندیشه های علمای ایرانی قرار گرفت. این امر ناشی از روابط علمی و فرهنگی گسترده ای بود که از گذشته بین دو سرزمین وجود داشت. در طول قرن هشتم و نهم هجری، نخبگانی ایرانی که در فقه، تفسیر، حدیث، منطق، کلام، صرف و نحو، قرائت، بلاغت، ریاضیات، نجوم و طب تحصیلاتی داشتند، به عثمانی مهاجرت کردند. برخی از آنان آثار ارزنده ای در علوم عقلی و نقلی تالیف کردند. علمای مهاجر آثار و اندیشه های علمای ایرانی نظیر امام محمد غزالی و فخرالدین رازی را در مدارس عثمانی تدریس کردند و یا بر آثار گذشتگان شرح، حاشیه و تعلیقات نوشتند. در نتیجه، جامعه عثمانی همانند جامعه ایرانی در فضایی قرار گرفت که اندیشه های سنت گرایان در ستیز با عقل گرایان به سر می برد.

کلمات کلیدی:

تیموریان، ایران، عثمانی، مدارس، علما، نخبگان

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1469029>

